

N:o 128.

Af herr **P. Norberg** om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i reglementet för folkskolelärnarnes pensionsinrättning i fråga om beräkning af tjensteålder.

I § 18 af gällande nådiga reglemente för folkskolelärnarnes pensionsinrättning föreskrifves, i hvad mån lärares eller lärarinnas åtnjutna tjänstledighet skall afdragas från den tjensteålder, som ligger till beräkningsgrund för pensioneringen. I allmänhet gäller, att afdrag ej må ske, med mindre tjänstledigheten varat ett helt år, men att, om tjänstledigheten varat hela året eller längre, denna tid skall afdragas ifrån tjensteåldern. Undantag härifrån är endast, om tjänstledigheten begagnats för att vid läroanstalt inom riket eller genom resor i främmande länder utvidga den tjänstlediges insigter eller för att till följd af särskildt förordnande eller val bestrida allmänt uppdrag eller offentlig befattning utom skolområdet eller skol-distriktet.

Förgäfves spanar man bland undantagen efter det ömmande fall, att läraren nödgats försättas i tjänstledighet på grund af sjukdom, som, utan att vara obotlig, gör honom oförmögen att vederbörligen sköta sin tjänst för längre tid. Att detta fall då (1866) ej upptogs, kan dock icke väcka förvåning, emedan på denna tid ej heller någon annan folkundervisningen rörande författning synes hafva förutsatt detta hinder för befattningens skötande och meddelat föreskrifter, huru i sådant fall skulle förfaras.

Sedan den 1 juni 1894 hafva vi dock nu genom den då dagtecknade kongl. kungörelsen, angående aflönande af vikarie under ordinaries sjukdom, besked om huru befattningen skall uppehållas och det nödiga vikariatet bekostas. Eget nog har dock just genom den väsentliga förbättring i lärarens utsigter under sjukdomsfall, som genom nyssnämnda författning

kommit lärarekåren till del, missförhållandet med pensionsrätten rätt tydligt trädt i dagen. Förut, medan ordinarie lärare under sjukdom måste, åtminstone så långt gällande författningar gåfvo vid handen, sjelf och ensam bekosta befattningens uppehållande, funno i allmänhet skolråden det obarmhertigt att meddela läraren uttrycklig tjänstledighet och på hans bekostande anställa behörig och kompetent lärare såsom vikarie; man nöjde sig i stället med att anställa en mindre dyrlejd lärare eller lärarinna med allenast småskolekompetens såsom biträde vid undervisningen. Så kärt det emellertid nu är för en sjuk lärare att få vikariatet uppehållet på det i kongl. kungörelsen den 1 juni 1894 föreskrifna sätt, måste han uttryckligen begära och erhålla tjänstledighet. Följden häraf har ock der och hvar blifvit rätt ledsamma förvecklingar. En sjuklig lärare, som uppnått närmare trettio tjensteår, har endast haft valet emellan att begära den årslånga tjänstledigheten och då afsäga sig utsigten till »hel» pension eller ock försöka tjenstgöra en eller annan vecka af läsårets början för att först derefter inkomma med sin tjänstledighetsansökan. I förra fallet har han sjelf fått bära skadan; i senare fallet har skoldistriktet och undervisningen fått sitta emellan, då det ej varit möjligt att midt under pågående lästermin och utan uppehåll anskaffa en vikarie.

Det torde för öfrigt få anses såsom rätt och billigt, att den tjänstledighet, som för läraren icke är frivillig, utan föranledd af så ömmande orsak som sjukdom, icke bör ligga honom till men vid pensionsrätten. Så vidt jag har mig bekant, är ock denna grundsats genomförd beträffande andra tjenstemäns pensionering.

Jag får alltså föreslå,

att Riksdagen genom underdånig skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:t täcktes taga under nådig ompröfning, huruvida icke sådan ändring i kongl. reglementet för folkskolelärares pensionsinrättning må stadgas, att ordinarie lärares eller lärarinnas i folkskola åtnjutna tjänstledighet för styrkt sjukdom, äfven om denna ledighet varat helt läsår eller längre, icke må afdragas från den tjensteålder, hvarå rätt till pensionering grundas.

Stockholm den 27 januari 1900.

P. Norberg.